

Leïla Slimani

UNA DOLÇA CANÇÓ

Traducció de Lluís-Anton Baulenas

«Un còctel explosiu d'odi, enveja i afecte», *Le Monde*
PREMI GONCOURT

L'ESPECTIVA

bromera

El nadó va morir. Al cap de només uns quants segons. El metge li va assegurar que no havia patit. El van ficar en una bossa de color gris i van fer lliscar la cremallera sobre el cos desarticulat que flotava enmig de les joguines. La petita encara era viva quan va arribar l'ajuda. Va lluitar com una fera. Li van trobar signes de lluita, fragments de pell sota les ungles toves. A l'ambulància que la portava a l'hospital, tota agitada, va estar patint convulsions que la feien sacsejar. Amb els ulls sortits, semblava buscar una mica d'aire. Tenia la gola plena de sang. Els pulmons estaven perforats, el cap li havia picat violentament contra la calaixera blava. Van fer fotos de l'escena del crim. La policia va agafar les empremtes dactilars i va mesurar la superfície de la cambra de bany i la de l'habitació dels nens. A terra, la catifa de princesa era xopa de sang. La taula de canviar bolquers estava mig capgirada. Van endur-se les joguines, ficades dins de bosses transparents i segellades. Fins i tot la calaixera blava s'utilitzarà en el judici.

La mare estava en estat de xoc. És el que van dir els bombers, el que van repetir els policies, el que van escriure els periodistes. Quan va entrar a la cambra on dormien els seus fills va xisclar, un xiscle sorgit de les profunditats, un udol de llop. Les parets van tremolar. La nit va abatre's damunt aquesta jornada de maig. Va vomitar i la policia va trobar-se-la així, amb la roba bruta, ajupida en una altra habitació, sanglotant com una boja. Va xisclar fins a estripar-se els pulmons. El de l'ambulància va fer un senyal discret amb el cap, van ajudar-la a aixecar-se, tot i la seva resistència i els seus cops de peu. Van alçar-la lentament i

la jove interna del SAMU va administrar-li un calmant. Era el seu primer mes de pràctiques.

També va caldre salvar l'altra dona. Amb la màxima professionalitat, objectivament. No es va matar prou bé. No havia sabut provocar-se la mort. Es va tallar les venes de tots dos canells i va clavar-se el ganivet al coll. Va perdre el coneixement als peus del bressol. La van aixecar, li van prendre el pols i la tensió. La van instal·lar a la llitera i la jove interna li va comprovar les constants vitals posant-li la mà al coll.

Els veïns es van ajuntar a l'entrada de l'escala. Sobretot, dones. Ja era gairebé l'hora d'anar a recollir els nens a l'escola. Es miraven l'ambulància amb els ulls inflats per les llàgrimes. Ploraven i volien saber. Es posaven de puntetes. Intentaven distingir el que passava darrere el cordó policial, a l'interior de l'ambulància, que va sortir corrents amb totes les sirenes cridant. Es murmuraven informacions a cau d'orella. Ja corrien rumors. Havia passat una desgràcia als nens.

És una bonica finca d'Hauteville, al districte desè. Un immoble on els veïns s'adrecen, sense conèixer-se, tot de bons dies afectuosos. El pis dels Massé es troba a la cinquena planta. És el més petit de la finca. En Paul i la Myriam van fer aixecar un envà enmig del saló amb motiu del naixement del seu segon fill. Dormen en una habitació minúscula, entre la cuina i la finestra que dona al carrer. A la Myriam li agraden els mobles xinesos i les catifes berbers. A la paret, va penjar-hi tot d'estampes japoneses.

Avui havia tornat més aviat. Havia escurçat una reunió i havia deixat per a l'endemà l'estudi d'un dossier. Asseguda al seient plegable del metro de la línia 7, es deia que els faria una bona sorpresa, als nens. En arribar, es va aturar al forn i va comprar una barra de pa, unes postres per a la canalla i un pastisset de taronja per a l'assistenta. Era el seu favorit.

Pensava endur-se'ls a pujar als cavallets de la fira. I anirien junts a fer les compres per al sopar. La Mila reclamaria una joguina, l'Adam lleparia un crostó de pa en el seu cotxet.

L'Adam s'ha mort. I la Mila també sucumbirà.

«Cap indocumentada, entesos? Si es tractés de la minyona o el pintor, em seria igual. Cal que aquesta gent treballi, però per cuidar els petits és massa perillós. No vull ningú que tingui por de trucar a la policia o d'anar a l'hospital en cas de necessitat. A part d'això, no gaire vella, sense vel i que no fumi. L'important és que sigui espavilada i tingui disponibilitat. Que penqui per tal que puguem pensar.» En Paul ho va preparar tot. Va establir una llista de preguntes i va preveure trenta minuts per entrevista. Van reservar-se la tarda del dissabte per trobar una assistenta a jornada completa per als nens.

Uns quants dies abans, quan la Myriam discutia sobre la recerca amb la seva amiga Emma, aquesta es queixava de la dona que li vigilava els fills. «Ja té dos nens, de manera que mai no pot quedar-se fins tard o fer de cangur. En realitat no és pràctic. Pensa-hi quan facis les entrevistes. Si té fills, és millor que visquin al país d'origen.» La Myriam li va donar les gràcies pel consell. Però, en realitat, el discurs de l'Emma l'havia avergonyida. Si un empresari hagués parlat d'ella o d'una amiga seva d'aquesta manera, s'haurien posat a protestar sobre la discriminació. Trobava terrible la idea de fer fora una dona pel fet de tenir fills. Prefereix no plantejar la qüestió a en Paul. El seu marit és com l'Emma, un pragmàtic, que col·loca la seva família i la seva carrera en primer lloc.

Aquell matí van anar a comprar tots quatre en família. Amb la Mila enfilada a les espatlles d'en Paul, i l'Adam adormit al seu cotxet. Han comprat flors i ara endrecen l'apartament. Volen lluir força davant de les candidates que s'hi desplaçaran. Recullen

llibres i revistes llençats per terra, sota el llit i al bany. En Paul demana a la Mila que endreci les joguines als grans contenidors de plàstic. La nena s'hi nega tot somicant, i és ell qui finalment acaba apilant-los contra la paret. Dobleguen la roba dels petits, canvien els llençols dels llits. Netegen, descarten, intenten desesperadament ventilar el pis on s'ofeguen. Voldrien que les possibles assistentes veiessin que són bones persones, serioses i ordenades, que intenten donar als seus fills el que és millor. I que compreguessin que són els que manen.

La Mila i l'Adam fan una becaina. La Myriam i en Paul seuen al caire del llit, ansiosos i molestos. No han confiat mai els seus fills a ningú. La Myriam va acabar els estudis de dret quan es va quedar embarassada de la Mila. Va llicenciar-se dues setmanes abans del part. En Paul multiplica les pràctiques, ple de l'optimisme que va seduir la Myriam quan el va conèixer. Estava segur de poder treballar per dos, segur de fer carrera en la producció musical, tot i les restriccions de la crisi i dels pressupostos.

La Mila era un nadó fràgil, irritable, que plorava sense parar. No s'engreixava, refusava el pit de la mare i els biberons que son pare preparava. Inclorada sobre el bressol, la Myriam havia oblidat fins i tot l'existència del món exterior. Les seves ambicions es limitaven a fer-li prendre uns quants grams d'aliment a aquesta nena feble i cridanera.

Van passar els mesos sense adonar-se'n. En Paul i ella no se separaven mai de la Mila. Van fingir no veure que els seus amics es molestaven i xiuxiuejaven d'amagat que un bar o un restaurant no són llocs per a un nadó. La Myriam, però, es negava absolutament a sentir parlar d'una cangur a temps complet, d'una assistenta. Es veia capaç tota sola de satisfer les necessitats de la seva filla.

La Mila tenia tot just un any i mig quan la Myriam va tornar a quedar-se embarassada. Sempre deia que havia estat un accident. «La píndola, mai és cent per cent segura», va dir rient als seus amics. En realitat, havia planejat aquest embaràs amb tota la premeditació. L'Adam va ser una excusa per no sortir de la dolçor de casa. En Paul va plantejar-hi algunes reserves. L'acabaven de contractar com a assistent de so en un estudi de renom, on passava dies i nits, ostatge d'artistes capriciosos i dels seus horaris. La seva dona semblava prosperar en aquesta maternitat animal. Aquesta vida com dins d'un capoll, lluny del món i dels altres, els protegia de tot.

I després va començar a semblar que el temps s'allargava i que la mecànica perfecta de la família s'aturava. Els pares d'en Paul, que s'havien acostumat a ajudar des del naixement de la petita, passaven cada vegada més temps a la casa de camp, on havien fet unes obres importants. Un mes abans del naixement de l'Adam, van organitzar un viatge de tres setmanes a Àsia i no van avisar en Paul fins a l'últim moment. Es va enfadar molt i es va queixar a la Myriam de l'egoisme dels seus pares, de la seva lleugeresa. Però ella es va sentir alleujada. No podia suportar la Sylvie sempre darrere seu. Escoltava somrient el consell de la seva sogra i empassava saliva quan la veia furgant per la nevera i criticant el menjar que contenia. La Sylvie comprava amanides d'agricultura ecològica. Preparava els àpats de la Mila, però deixava la cuina en un estat de desordre fastigós. La Myriam i ella mai estaven d'acord en res. I al pis regnava un malestar compacte, bombollejant, que amenaçava a convertir cada segon en una baralla. «Deixa que els teus pares visquin. Tenen raó de voler passar-s'ho bé, ara que són lliures», havia acabat dient la Myriam a en Paul.

No va mesurar l'abast del que es veia venir. Amb dos nens, tot es va fer més complicat: les compres, banyar-se, anar al met-

ge, fer les tasques domèstiques. Les factures es van acumular. La Myriam es va enfosquir. Va començar a odiar les sortides al parc. Els dies d'hivern se li feien interminables. Els capricis de la Mila li semblaven insuportables, les primeres paraules de l'Adam li eren indiferents. Va sentir una mica més cada dia la necessitat de caminar sola, i tenia ganes de cridar pel carrer com una boja. «Em devoren viva», es deia de tant en tant.

Estava gelosa del seu marit. Al vespre, l'esperava amb ansietat darrere la porta. Es passava una hora queixant-se dels crits dels nens, de la mida del pis, de la seva falta de distracció. Quan ella el deixava parlar i en Paul li explicava les sessions èpiques d'enregistraments amb un grup de hip-hop, li escopia: «Tens sort». Ell li responia: «No, ets tu qui en té, de sort. M'encantaria veure'ls créixer». En aquest joc, no hi havia mai un guanyador.

A la nit, en Paul dormia al costat d'ella amb el son pesat de qui treballa tot el dia i es mereix un bon descans. La Myriam es deixava rosegat per l'amargor i els retrets. Pensava en els seus esforços per acabar els estudis, tot i la manca de diners i de suport dels pares, en l'alegria que havia sentit quan la van rebre al col·legi d'advocats, en la primera vegada que s'havia posat la toga d'advocada i que en Paul l'havia fotografiada, davant de la porta de l'edifici, orgullós i somrient.

Durant mesos, va fer que semblés que suportava la situació. Ni tan sols va ser capaç de dir a en Paul com se sentia d'aver-gonyida. Com s'estava morint de no tenir res més a explicar que les entremaliadures dels nens i les converses entre estranys que observava al supermercat. Va començar a rebutjar totes les invitacions a sopar, a no respondre les trucades dels amics. Desconfiava especialment de les dones, que podien ser tan cruels. Tenia ganes d'escanyar les que feien veure que l'admiraven o, pitjor, que l'envejaven. Ja no podia suportar més escoltar com es queixaven de la feina, que no els deixava prou temps per veure els

fills. Més que res, temia els desconeguts. Els que innocentment li preguntaven què feia per guanyar-se la vida i que s'apartaven d'ella davant la menció de la vida familiar.

Un dia, mentre feia les compres al Monoprix del bulevard Saint-Denis, es va adonar que sense voler havia robat uns mitjons per a nens, se'ls havia descuidat al cotxet. Es trobava a pocs metres de casa i hauria pogut tornar a la botiga a retornar-los, però hi va renunciar. No l'hi va dir a en Paul. Era una qüestió sense interès, però no podia deixar de pensar-hi. Regularment, després d'aquest episodi, quan anava al Monoprix amagava al cotxet del fill un xampú, una crema o un pintallavis que mai hauria comprat. Sabia molt bé que si la detenien només hauria de fer el paper de la mare aclaparada i creurien, probablement, en la seva bona fe. Aquests robatoris ridículs la feien vibrar. Reia tota sola al carrer, tenia la impressió que es burlava de tothom.

Quan va trobar-se en Pascal per casualitat, va interpretar-ho com un senyal. El seu antic company de la facultat de dret no la va reconèixer immediatament: portava uns pantalons de grans dimensions, botes gastades i s'havia fet un monyo amb els cabells bruts. S'estava dreta, davant dels cavallets del carrusel dels quals la Mila es negava a baixar. «És l'última volta», repetia cada vegada que la filla, arrapada al seu cavall, passava davant seu i li feia senyals. Va alçar la vista: en Pascal va somriure amb els braços separats per significar la seva alegria i sorpresa. Ella li va tornar el somriure, amb les mans aferrades al cotxet. En Pascal no tenia molt de temps, però per sort la seva cita era a dues passes de ca la Myriam. «Havia de tornar de totes maneres. Caminem junts?», li va proposar.

La Myriam va saltar sobre la Mila, que va posar-se a xisclar. Es negava a caminar endavant i la Myriam persistia en el seu somriure, fent veure que controlava la situació. Pensava en el vell suèter que portava sota la jaqueta, i que en Pascal devia haver-ne vist el coll ratat. Frenèticament, es va passar la mà pel front, com si això fos suficient per restablir l'ordre en els seus cabells secs i embullats. En Pascal semblava no adonar-se de res. Li va explicar que havia muntat un despatx amb dos amics de promoció, i les dificultats i alegries que comportava treballar per compte propi. Ella es bevia les seves paraules. La Mila no parava d'interrompre i la Myriam hauria donat qualsevol cosa perquè callés. Sense perdre de vista en Pascal, va remenar per les butxaques, a la bossa, per trobar una piruleta, un caramel, qualsevol cosa per comprar el silenci de la filla.

En Pascal amb prou feines va mirar-se els nens. Ni tan sols li va demanar com es deien. Ni tan sols l'Adam, adormit al seu cotxet, amb el rostre tranquil i adorable, va semblar que l'entendria ni l'emocionés.

«És aquí.» En Pascal la va besar a la galta i li va dir: «He estat molt content de tornar a veure't», i es va ficar en una finca amb una pesada porta blava, que va tancar de cop. La Myriam es va sobresaltar i va començar a pregar en silenci. Allà, enmig del carrer, estava tan desesperada que hauria pogut seure a terra i posar-se a plorar. Hauria volgut aferrar-se a la cama d'en Pascal, per demanar-li que se l'emportés amb ell, que li donés una oportunitat. Quan va tornar a casa, estava totalment abatuda. Va contemplar la Mila, que jugava en silenci. Va banyar el nadó i es va dir que amb aquella felicitat, aquella simple felicitat, muda, que l'empresonava, no en tenia prou per consolar-se. De segur que en Pascal s'havia rigut d'ella. Potser fins i tot havia trucat a vells amics de la universitat per explicar-los la patètica vida de la Myriam, que «no val per a res» i que «no ha tingut la carrera que pensàvem».

Durant la nit, tot de converses imaginàries van ocupar-li la ment com una plaga. L'endemà, tot just acabava de sortir de la dutxa quan va sentir el senyal de missatge de text. «No sé si t'estàs plantejant de tornar al dret. Si hi estàs interessada, podem parlar-ne.» La Myriam gairebé va cridar d'alegria. Va començar a saltar per l'apartament i va besar la Mila, que deia: «Què passa, mama? Per què rius?». Més tard es va preguntar si en Pascal havia percebut la seva desesperació o si, simplement, havia considerat que era una ganga intentar captar la Myriam Charfa, l'estudiant més seriosa que havia vist en sa vida. Potser va pensar que havia estat beneït entre tothom pel fet de poder contractar una dona com ella, de posar-la de nou en el camí dels tribunals.

La Myriam va parlar-ne amb en Paul i va quedar decebuda per la seva reacció. Va arronsar les espatlles. «No sabia que tenies ganes de treballar.» Aquesta resposta la va fer enfadar terriblement, més del que hauria calgut. La conversa es va enverinar ràpidament. Va tractar-lo d'egoista, va qualificar el seu comportament d'inconseqüent. «Molt bé, tornaràs a treballar, ja em sembla bé, però què fem amb els nens.» Se'n va mig burlar, de sobte va començar a ridiculitzar les ambicions de la seva dona, provocant-li més encara la impressió d'estar ben tancada en aquell apartament.

Un cop calmats, van estudiar pacientment les opcions. Era finals de gener. Ni tan sols valia la pena esperar de trobar un lloc en una guarderia o una llar d'infants. No coneixien ningú a la seu del districte. I si recuperava la feina, estarien en el grup salarial més perjudicat: massa rics per accedir a l'ajuda d'emergència i massa pobres perquè la contractació d'una assistenta no representés pas un sacrifici. De tota manera, és la solució que finalment van triar, després que en Paul digués: «Comptant-hi les hores extraordinàries, ella i tu guanyaríeu més o menys el

mateix. Però tot i així, si penses que et pot anar bé...». D'aquesta conversa, en va guardar un gust amarg. Va donar-ne la culpa a en Paul.

Va voler fer bé les coses. Per estar més tranquil·la, va acudir a una agència que acabava d'obrir al barri. Tenia un petit escriptori, estava decorada amb senzillesa, i la duien dues joves d'uns trenta anys. L'aparador, pintat en un color blau infantil, estava adornat amb estrelles i petits camells d'or. La Myriam va trucar. A través de la finestra, la propietària se la va mirar amb suficiència. Es va aixecar lentament i va treure el cap per l'esclletxa de la porta.

–Sí?

–Bon dia.

–Ve a inscriure's? Necessitem un dossier complet. Un currículum i referències signades pels clients anteriors.

–No, en absolut. Vinc pels meus fills. Vull una assistenta.

La cara de la noia es va transformar de dalt a baix. Semblava contenta de rebre una clienta i, més encara, avergonyida del seu error. Però, com podia pensar que aquesta dona cansada, de cabells esbullats i arrissats, era la mare de la nena tan bonica que ploriquejava a la vorera?

La gerent va obrir un gran catàleg damunt del qual la Myriam es va abocar. «Segui», li va oferir. Dotzenes de fotografies de dones, la majoria d'Àfrica i de les Filipines, desfilaven davant els ulls de la Myriam. A la Mila li va fer gràcia i va dir: «Que lletja és aquesta, oi?». Sa mare la va renyar i amb el cor en un puny va tornar a aquells retrats borrosos o mal emmarcats, on cap dona somreia.

La gerent era desagradable. Amb la seva hipocresia, la seva cara rodona, rubicunda, la seva bufanda rasa al voltant del coll. Amb el seu racisme, evident un moment abans. Tot li feia venir

ganes de fugir. La Myriam li va estrènyer la mà. Li va prometre que en parlaria amb el seu marit i no hi va tornar més. En comptes d'això, ella mateixa va posar-se a penjar anuncis per les botigues del barri. Seguint el consell d'una amiga, va inundar els llocs web d'anuncis esmentant que era urgent. Una setmana més tard ja havien rebut sis trucades.

La Myriam espera aquesta assistenta com si fos la seva salvació, encara que estigui terroritzada davant la idea de deixar els fills. Ho sap tot d'ells i voldria mantenir aquest coneixement en secret. En sap els gustos i les manies. Endevina immediatament quan n'hi ha un de malalt o trist. No els ha perdut mai de vista, convençuda que ningú podria protegir-los tan bé com ella.

Des que van néixer, té por de tot. Però, sobretot, té por que es morin. Mai en parla, ni amb els seus amics ni amb en Paul, però està segura que tots han tingut també aquests mateixos pensaments. Té la certesa que, com ella, els ha passat d'anar a veure els seus fills quan dormen, tot preguntant-se el que farien si aquest cos esdevingués un cadàver, si aquests ulls es tanquessin per sempre. No es pot evitar. Es planteja tot d'escenaris horribles, que ella expulsa fent cops de cap, recitant oracions, tocant fusta i la mà de Fàtima que ha heretat de sa mare. Conjura el destí, la malaltia, els accidents, els apetits pervertits dels depredadors. De nits, somia que desapareixen sobtadament enmig d'una multitud indiferent. I que crida: «On són els meus fills?». I la gent riu. Pensen que és boja.